

Geografía e Historia · 1.º Bachillerato · Illes Balears

Cuadernillo de trabajo del profesorado: currículo oficial, secuenciación trimestral, situaciones de aprendizaje, rúbricas competenciales, DUA y comparativa autonómica frente al BOE.

Normativa Decret 33/2022, de 11 d'agost

Generado 03/07/2026 18:21

19 Competencias	43 Criterios	222 Saberes
---------------------------	------------------------	-----------------------

Primer curso post-obligatorio. El alumnado entra con motivación y nivel muy variables tras 4.º ESO. Los criterios LOMLOE exigen ya razonamiento de nivel medio-alto y autonomía en el aprendizaje.

Índice

1. Resumen normativo
2. Competencias específicas (explicadas)
3. Criterios de evaluación (con evidencia)
4. Saberes básicos (con actividad de aula)

1. Resumen normativo

Materia	Geografía e Historia
Curso	1.º Bachillerato
Comunidad Autónoma	Illes Balears
Decreto autonómico	Decret 33/2022, de 11 d'agost
Particularidad	En Illes Balears, el catalán (modalidad balear) es lengua vehicular preferente y existe Llengua Catalana i Literatura con currículum propio.

2. Competencias específicas

Història del Món Contemporani

CE.1 · reconeixer els moviments, accions i transformacions històriques que han contribuït al finançament de la llibertat en el m...

TEXTO OFICIAL

reconeixer els moviments, accions i transformacions històriques que han contribuït al finançament de la llibertat en el món contemporani, a través de l'estudi comparat de casos i l'ús correcte de termes i conceptes històrics, per valorar els assoliments que suposen els sistemes democràtics com a garantia principal per a la convivència i l'exercici dels drets fonamentals.

CE.2 · prendre consciència del grau de violència, barbarie i destrucció dels conflictes de l'edat Contemporània, a través de l'...

TEXTO OFICIAL

prendre consciència del grau de violència, barbarie i destrucció dels conflictes de l'edat Contemporània, a través de l'ús de fonts històriques fiables, la lectura de textos historiogràfics i l'elaboració d'arguments propis que previnguin la manipulació de la informació, per afrontar esdeveniments traumàtics del nostre passat recent, evitar la repetició de fets semblants, reconèixer a les víctimes i defensar l'aplicació del principi de Justícia Universal. L'Edat Contemporània és l'etapa històrica de què tenim més constància i evidències sobre els nivells de violència i barbàrie als quals pot arribar la humanitat. Conèixer l'abast de la destrucció, el nombre de víctimes i el grau de desolació generats com a conseqüència dels múltiples enfrontaments armats, especialment de les dues guerres mundials, succeïts durant aquest període, es fa imprescindible per desenvolupar una actitud compromesa amb la defensa de la pau, el diàleg i la mediació enfront dels conflictes. Aquesta presa de consciència implica reconèixer també la importància històrica de les organitzacions i institucions internacionals i nacionals que tracten d'evitar les guerres, impedir o denunciar la violació dels drets humans i promoure la cooperació internacional en l'acompliment de missions humanitàries per assolir la pau, la seguretat i la justícia. D'altra banda, a més de relacionar els múltiples factors que provoquen una determinada conflagració i analitzar les transformacions que tenen lloc en una societat en conflicte, els alumnes han d'atendre els mecanismes psicològics, socials i culturals que condueixen a l'ús de la violència o a la justificació d'aquesta. Les implicacions ideològiques i emocionals que deriven dels conflictes més recents, especialment de les guerres civils i altres enfrontaments fratricides, necessiten del rigor en el tractament de la informació, de l'accés a fonts documentals i del coneixement de les interpretacions elaborades pels historiadors, per poder argumentar i defensar judicis propis, identificar les notícies falses i neutralitzar la desinformació. Es tracta també de generar actituds conciliatòries mitjançant el desenvolupament de polítiques de la memòria que serveixin de referència col·lectiva sobre qüestions del passat que mai no han de tornar-se a repetir. L'experiència de l'Holocaust i d'altres genocidis i crims contra la humanitat, la utilització del terror per part de règims totalitaris i autoritaris i l'amenaça del terrorisme vinculat a moviments polítics de diversa índole, han de generar una actitud de rebuig cap a l'ús de tota mena de violència i una ferma convicció entorn del reconeixement de les víctimes i al dret a la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.3 · identificar la desigualtat com un dels principals problemes de les societats contemporànies, reconeixent les experiències...

TEXTO OFICIAL

identificar la desigualtat com un dels principals problemes de les societats contemporànies, reconeixent les experiències històriques de determinats col·lectius, emprant l'anàlisi multicausal i valorant el paper transformador del subjecte en la història, per comprendre com s'han format les actuals societats complexes, apreciar la riquesa de la diversitat social, valorar els assoliments aconseguits i assumir els reptes que planteja la consecució de comunitats més justes i cohesionades. El nou ideal de ciutadania que van establir els règims liberals va posar en el centre de l'acció política i social a la noció d'igualtat, un concepte que des de llavors ha anat incorporant significacions diferents i contraposades. Els alumnes han d'identificar i relacionar les múltiples variables i els factors que han determinat aquests canvis respecte als drets civils i socials, com també les seves derivacions polítiques, principalment en relació amb la participació ciutadana, valorant la capacitat d'acció del subjecte en la història a través dels moviments socials que aquest ha protagonitzat en defensa de les seves reivindicacions, en favor del seu reconeixement jurídic i polític i en la lluita per la consecució de les seves aspiracions de dignitat i justícia. De manera especial han d'atendre l'anàlisi del món del treball i les transformacions que s'han produït en l'àmbit de la producció, en les condicions de vida dels treballadors i en les relacions laborals, canvis que han suposat constants moviments migratoris i fenòmens socials i geogràfics com l'abandó del medi rural, les aglomeracions urbanes i els conseqüents desequilibris territorials. D'altra banda, el coneixement del procés de proletarització de la classe treballadora i de l'eclosió de les organitzacions obreres ha de servir com una de les referències per mesurar els assoliments socials aconseguits i el paper que ha representat en això l'acció col·lectiva, com també les mesures que s'han adoptat en els diferents estats en funció de la pluralitat d'interessos que aquests representen. Les societats complexes d'avui continuen subjectes a canvis cada vegada més accelerats, que necessiten una ciutadania capaç d'adaptar-se a un entorn social i laboral especialment condicionat pels avenços tecnològics, com també de mostrar el compromís cívic ferm amb l'assoliment de la cohesió social, la solidaritat, el respecte a la diversitat i el dret de les minories. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.4 · comprendre la importància de les identitats col·lectives en la configuració social, política i cultural del món contempo...

TEXTO OFICIAL

comprendre la importància de les identitats col·lectives en la configuració social, política i cultural del món contemporani, utilitzant el pensament històric, els seus conceptes i mètodes, per analitzar críticament com s'han construït i conformat a través del temps, elaborar arguments propis amb els quals contribuir a un diàleg constructiu, respectar els sentiments de pertinença i valorar la riquesa patrimonial i el llegat històric i cultural que han produït. L'inici de la contemporaneïtat, més enllà de certes pervivències i resistències, va suposar la ruptura radical amb les vivències i sentiments de pertinença tradicionals, obrint un nou escenari per a la creació i desenvolupament d'identitats alternatives que, en l'actualitat, mantenen tota la vitalitat i vigència. Analitzar la construcció històrica d'aquests nous marcs de referència en relació amb conceptes tan substancials com els de classe o de nació, identificar els espais de socialització en els quals s'han format aquestes consciències col·lectives i reconèixer les ideologies, ritus i símbols que els confereixen entitat política i cultural, resulten accions necessàries per entendre la seva capacitat d'identificació, enquadrament social i mobilització. Per això, els alumnes s'han d'aproximar als mètodes propis del pensament històric i a la historiografia més rellevant sobre la qüestió nacional i les identitats socials, amb atenció especial en l'anàlisi de les experiències històriques i les cultures polítiques associades a aquestes, a fi de reflexionar sobre el paper del subjecte col·lectiu en la història, la capacitat d'acció i de transformació, l'articulació en moviments polítics i socials i les diverses formes d'organització que han adoptat. Prendre consciència del paper que han representat les identitats en la història contemporània, del seu significat polivalent i de la seva contribució tant a processos de domini com d'alliberament, ha de generar una actitud crítica enfront de la intolerància, però respectuosa amb els sentiments identitaris.

CE.5 · identificar i reconeixer els principals reptes del segle xxi a traves de processos avancats de cerca, selecció i tractam...

TEXTO OFICIAL

identificar i reconeixer els principals reptes del segle xxi a traves de processos avancats de cerca, selecció i tractament de la informació, el contrast i la lectura crítica de fonts, per entendre el fenomen històric de la globalització, la seva repercussió en l'àmbit local i planetari i en la vida quotidiana de les persones i mostrar la necessitat d'adoptar compromisos ecosocials per afrontar els objectius de desenvolupament sostenible. La globalització defineix en l'actualitat un fenomen múltiple i complex que ha influït substancialment en la manera d'interpretar la realitat i també en la manera d'actuar de la ciutadania. Els alumnes han de conèixer els principals elements i dimensions d'aquest procés històric que, accelerat en les últimes dècades, ha tingut el seu origen i desenvolupament al llarg de l'Edat Contemporània, identificant i analitzant el grau d'interdependència que ha generat i com aquest afecta a l'entorn local i a la vida quotidiana. Per això és essencial el domini avançat de processos associats a la informació, especialment en entorns digitals, que li permetin disposar de fonts fiables i veraces, discriminar continguts fal·laços, falsos o irrellevants i percebre qualsevol biaix ideològic i intencionat. És necessari parar esment a l'evolució comercial i al complex entramat d'interessos que han tingut lloc en la formació d'un mercat global en constant inestabilitat i conflicte, com també les diverses formes en les quals ens afecta en l'àmbit laboral i en el del consum. Els canvis que la globalització ha produït en el context de les relacions internacionals resulten d'especial rellevància respecte a la seguretat i la pau mundial, la qual cosa implica l'anàlisi de les aliances i blocs, com també de les diferents estratègies d'amenaça i de dissuasió que s'han prolongat fins a la present realitat multipolar. Finalment, identificar els principals reptes del segle XXI, els riscos als quals ens enfrontem i valorar els compromisos i aliances regionals i globals requerides per afrontar aquests desafiaments, especialment els relacionats amb l'emergència climàtica, resulta indispensable per adoptar actituds i comportaments ecosocialment responsables i orientats a la sostenibilitat del planeta, la defensa de les institucions democràtiques, la millora del benestar col·lectiu i la solidaritat entre les generacions presents i futures. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.6 · valorar el significat històric de la idea de progrés i les seves repercussions socials, ambientals i territorials en el ...

TEXTO OFICIAL

valorar el significat històric de la idea de progrés i les seves repercussions socials, ambientals i territorials en el món contemporani, a través de l'ús de mètodes quantitius i de l'anàlisi multifactorial del desenvolupament econòmic, els ritmes de creixement i l'existència de diferents models i sistemes, per prendre consciència de les relacions de subordinació i dependència i adoptar un compromís actiu amb la sostenibilitat, la defensa dels drets socials i l'accés universal a recursos bàsics. La idea del progrés és consubstancial al pensament contemporani i als diferents moviments ideològics, polítics i socials d'aquesta època històrica i ha tingut la seva principal materialització en el desenvolupament econòmic experimentat en tan breu espai de temps, derivat dels avenços tecnològics i de les noves maneres de concebre la producció, l'intercanvi i la distribució dels recursos. Per analitzar aquest procés és necessari l'ús de procediments quantitius per al tractament de dades numèriques, com també el maneig de variables econòmiques i la seva representació gràfica, de manera que els alumnes puguin descriure i comprendre els ritmes i cicles de creixement, els diferents models de desenvolupament i les crisis i les respostes que s'hi donen a través de la gestació i aplicació de noves teories i polítiques econòmiques. Conèixer i interpretar els diferents sistemes econòmics que han tingut lloc, especialment l'origen i evolució del capitalisme i els diferents factors que han determinat els seus avenços i períodes de crisis com també les transformacions socials, ambientals i territorials que han generat, són claus perquè els alumnes identifiquin els desequilibris que s'han produït i n'analitzin les conseqüències des de la perspectiva de les condicions de vida, la dignitat humana, l'accés universal a recursos essencials i els problemes ecosocials. L'anàlisi de l'experiència històrica deguda a l'aplicació de diferents polítiques inspirades en les principals doctrines econòmiques ha de promoure en els alumnes una actitud compromesa amb comportaments responsables que afavoreixin un model de desenvolupament en el qual resultin compatibles les expectatives de creixement i de benestar, tant individual com col·lectiu, amb la justícia social i la sostenibilitat del planeta. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.7 · interpretar la funció que han exercit el pensament i les ideologies en la transformació de la realitat des dels orígens ...

TEXTO OFICIAL

interpretar la funció que han exercit el pensament i les ideologies en la transformació de la realitat des dels orígens de l'Edat Contemporània fins a l'actualitat, a través de l'aproximació a la historiografia i als debats sobre temes clau de la història, per valorar críticament els diferents projectes socials, polítics i culturals generats, les accions dutes a terme i les experiències viscudes, des de la perspectiva ètica continguda en la Declaració Universal dels Drets Humans. Els segles XIX i XX han constituït, sens dubte, l'era de les ideologies. Conèixer el paper que han representat en la interpretació de la realitat, en la gestació de nous models de societat i en l'articulació de projectes polítics transformadors, constitueix un centre d'atenció fonamental per comprendre els principals processos polítics i socials ocorreguts en aquests segles. Els alumnes, a través de l'ús de diferents fonts incloent entre altres la literatura i el cinema, han de prendre consciència del poder i capacitat de mobilització de les idees i dels imaginaris col·lectius, interpretant les diferents experiències històriques a les quals, des de la Il·lustració als nostres dies, han donat lloc aquestes idees, utopies i imaginaris. Tot això implica introduir-se en els principals debats historiogràfics, encara vigents, entorn dels moviments socials, els processos revolucionaris, les cultures polítiques del liberalisme i la democràcia, la formació històrica de la classe treballadora, el socialisme, els feixismes i, en suma, els problemes que més han preocupat la societat. L'anàlisi crítica d'aquest conjunt ampli i divers de moviments ideològics, polítics i socials, com també dels interessos que representen i els valors que defensen, ha de plantejar-se des de la perspectiva dels principis ètics continguts en les declaracions i acords afavorits per l'Organització de les Nacions Unides i en els ideals humanitaris que aquesta defensa. En una realitat com l'actual, caracteritzada per la incertesa i per la «fi de les ideologies», és necessari mostrar una actitud compromesa amb la millora de la realitat local i global, a través de la participació ciutadana, la defensa dels valors democràtics i l'aposta per una societat més justa i solidària. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.8 · descriure i analitzar els canvis i permanències que s'han produït en la societat contemporània, els comportaments demogràfics...

TEXTO OFICIAL

descriure i analitzar els canvis i permanències que s'han produït en la societat contemporània, els comportaments demogràfics, les maneres de vida i el cicle vital, prestant especial interès a la situació de la dona, als rols de gènere i d'edat, als mecanismes de control, domini i submissió i a la lluita per la dignitat i contra la discriminació, realitzant projectes de recerca i aplicant el pensament històric per reconèixer el valor i importància dels personatges anònims de la història. La història que s'escriu presta major atenció als fets i personatges excepcionals i individuals que protagonitzen els grans canvis que a les permanències i als subjectes anònims, que solen passar desapercebuts. Els alumnes han de prendre consciència que el coneixement històric del qual disposem resulta incomplet i que es fan necessàries altres visions que aportin informació sobre aspectes essencials de les vides i experiències dels quals ens han precedit. L'acostament al pensament històric i la realització de treballs de recerca, a manera de tallers d'història, en els quals els alumnes duguin a terme experiències directes a través de l'ús de documents d'arxius o hemeroteques digitals i del treball amb fonts orals, gràfiques o audiovisuals, especialment en contextos locals, els aproxima al quefer de l'historiador i a la seva metodologia. D'altra banda, els estudis sobre la població, les maneres de vida i l'activitat quotidiana resulten essencials tant per entendre els comportaments socials i les relacions de gènere i intergeneracionals, com per rescatar i valorar les percepcions, emocions, creences i esquemes culturals en què s'expressa la diversitat social contemporània. Aquesta perspectiva implica l'anàlisi dels mecanismes de control, subordinació, domini i submissió que ha sofert de manera intensa i continuada la dona, relegada al silenci i a l'oblit, com també de les accions en favor de la seva emancipació i del desenvolupament dels moviments feministes. Es tracta, en fi, de promoure una manera d'entendre la història com un pròxim i en què els personatges anònims cobren importància i valor, concebent així la memòria com un bé col·lectiu ric en experiències i projectes de futur. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

Historia del Mundo Contemporáneo

CE.1 · Reconèixer els moviments, accions i transformacions històriques que han contribuït al finançament de la llibertat en el m...

TEXTO OFICIAL

Reconèixer els moviments, accions i transformacions històriques que han contribuït al finançament de la llibertat en el món contemporani, a través de l'estudi comparat de casos i l'ús correcte de termes i conceptes històrics, per valorar els assoliments que suposen els sistemes democràtics com a garantia principal per a la convivència i l'exercici dels drets fonamentals. El concepte de llibertat constitueix un dels elements fonamentals per a l'anàlisi i comprensió de la història del món contemporani. L'aproximació als múltiples significats que ha adquirit des del segle XVIII fins a l'actualitat resulta essencial per comprendre els principals moviments ideològics, polítics i socials que s'han desenvolupat i els processos de transformació als quals ha donat lloc. De la mateixa manera, els alumnes han d'entendre i introduir en la seva anàlisi les diferents dimensions del temps històric, com també la relació entre els factors més lents i estructurals i les conjuntures de canvi, a través de l'ús de conceptes claus del pensament històric com els de revolució o transició.

CE.2 · Prendre consciència del grau de violència, barbàrie i destrucció dels conflictes de l'Edat Contemporània, a través de l'...

TEXTO OFICIAL

Prendre consciència del grau de violència, barbàrie i destrucció dels conflictes de l'Edat Contemporània, a través de l'ús de fonts històriques fiables, la lectura de textos historiogràfics i l'elaboració d'arguments propis que previnguin la manipulació de la informació, per afrontar esdeveniments traumàtics del nostre passat recent, evitar la repetició de fets semblants, reconèixer a les víctimes i defensar l'aplicació del principi de Justícia Universal. L'Edat Contemporània és l'etapa històrica de què tenim més constància i evidències sobre els nivells de violència i barbàrie als quals pot arribar la humanitat. Conèixer l'abast de la destrucció, el nombre de víctimes i el grau de desolació generats com a conseqüència dels múltiples enfrontaments armats, especialment de les dues guerres mundials, succeïts durant aquest període, es fa imprescindible per desenvolupar una actitud compromesa amb la defensa de la pau, el diàleg i la mediació enfront dels conflictes. Aquesta presa de consciència implica reconèixer també la importància històrica de les organitzacions i institucions internacionals i nacionals que tracten d'evitar les guerres, impedir o denunciar la violació dels drets humans i promoure la cooperació internacional en l'acompliment de missions humanitàries per assolir la pau, la seguretat i la justícia. D'altra banda, a més de relacionar els múltiples factors que provoquen una determinada conflagració i analitzar les transformacions que tenen lloc en una societat en conflicte, els alumnes han d'atendre els mecanismes psicològics, socials i culturals que condueixen a l'ús de la violència o a la justificació d'aquesta. Les implicacions ideològiques i emocionals que deriven dels conflictes més recents, especialment de les guerres civils i altres enfrontaments fratricides, necessiten del rigor en el tractament de la informació, de l'accés a fonts documentals i del coneixement de les interpretacions elaborades pels historiadors, per poder argumentar i defensar judicis propis, identificar les notícies falses i neutralitzar la desinformació. Es tracta també de generar actituds conciliatòries mitjançant el desenvolupament de polítiques de la memòria que serveixin de referència col·lectiva sobre qüestions del passat que mai no han de tornar-se a repetir. L'experiència de l'Holocaust i d'altres genocidis i crims contra la humanitat, la utilització del terror per part de règims totalitaris i autoritaris i l'amenaça del terrorisme vinculat a moviments polítics de diversa índole, han de generar una actitud de rebuig cap a l'ús de tota mena de violència i una ferma convicció entorn del reconeixement de les víctimes i al dret a la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició.

CE.3 · Identificar la desigualtat com un dels principals problemes de les societats contemporànies, reconeixent les experiències...

TEXTO OFICIAL

Identificar la desigualtat com un dels principals problemes de les societats contemporànies, reconeixent les experiències històriques de determinats col·lectius, emprant l'anàlisi multicausal i valorant el paper transformador del subjecte en la història, per comprendre com s'han format les actuals societats complexes, apreciar la riquesa de la diversitat social, valorar els assoliments aconseguits i assumir els reptes que planteja la consecució de comunitats més justes i cohesionades. El nou ideal de ciutadania que van establir els règims liberals va posar en el centre de l'acció política i social a la noció d'igualtat, un concepte que des de llavors ha anat incorporant significacions

CE.4 · Comprendre la importància de les identitats col·lectives en la configuració social, política i cultural del món contempo...

TEXTO OFICIAL

Comprendre la importància de les identitats col·lectives en la configuració social, política i cultural del món contemporani, utilitzant el pensament històric, els seus conceptes i mètodes, per analitzar críticament com s'han construït i conformat a través del temps, elaborar arguments propis amb els quals contribuir a un diàleg constructiu, respectar els sentiments de pertinença i valorar la riquesa patrimonial i el llegat històric i cultural que han produït. L'inici de la contemporaneïtat, més enllà de certes pervivències i resistències, va suposar la ruptura radical amb les vivències i sentiments de pertinença tradicionals, obrint un nou escenari per a la creació i desenvolupament d'identitats alternatives que, en l'actualitat, mantenen tota la vitalitat i vigència. Analitzar la construcció històrica d'aquests nous marcs de referència en relació amb conceptes tan substancials com els de classe o de nació, identificar els espais de socialització en els quals s'han format aquestes consciències col·lectives i reconèixer les ideologies, ritus i símbols que els confereixen entitat política i cultural, resulten accions necessàries per entendre la seva capacitat d'identificació, enquadrament social i mobilització. Per això, els alumnes s'han d'aproximar als mètodes propis del pensament històric i a la historiografia més rellevant sobre la qüestió nacional i les identitats socials, amb atenció especial en l'anàlisi de les experiències històriques i les cultures polítiques associades a aquestes, a fi de reflexionar sobre el paper del subjecte col·lectiu en la història, la capacitat d'acció i de transformació, l'articulació en moviments polítics i socials i les diverses formes d'organització que han adoptat. Prendre consciència del paper que han representat les identitats en la història contemporània, del seu significat polivalent i de la seva contribució tant a processos de domini com d'alliberament, ha de generar una actitud crítica enfront de la intolerància, però respectuosa amb els sentiments identitaris. Una disposició, aquesta última, que implica el reconeixement de la riquesa de la diversitat cultural i del patrimoni relacionat amb les diferents identitats nacionals, culturals i socials, com també la defensa de la pluralitat enfront de tota tendència a uniformitzar o a imposar qualsevol identitat sobre les altres.

CE.5 · Identificar i reconèixer els principals reptes del segle XXI a través de processos avançats de cerca, selecció i tractam...

TEXTO OFICIAL

Identificar i reconèixer els principals reptes del segle XXI a través de processos avançats de cerca, selecció i tractament de la informació, el contrast i la lectura crítica de fonts, per entendre el fenomen històric de la globalització, la seva repercussió en l'àmbit local i planetari i en la vida quotidiana de les persones i mostrar la necessitat d'adoptar compromisos ecosocials per afrontar els objectius de desenvolupament sostenible. La globalització defineix en l'actualitat un fenomen múltiple i complex que ha influït substancialment en la manera d'interpretar la realitat i també en la manera d'actuar de la ciutadania. Els alumnes han de conèixer els principals elements i dimensions d'aquest procés

CE.6 · Valorar el significat històric de la idea de progrés i les seves repercussions socials, ambientals i territorials en el ...

TEXTO OFICIAL

Valorar el significat històric de la idea de progrés i les seves repercussions socials, ambientals i territorials en el món contemporani, a través de l'ús de mètodes quantitius i de l'anàlisi multifactorial del desenvolupament econòmic, els ritmes de creixement i l'existència de diferents models i sistemes, per prendre consciència de les relacions de subordinació i dependència i adoptar un compromís actiu amb la sostenibilitat, la defensa dels drets socials i l'accés universal a recursos bàsics. La idea del progrés és consubstancial al pensament contemporani i als diferents moviments ideològics, polítics i socials d'aquesta època històrica i ha tingut la seva principal materialització en el desenvolupament econòmic experimentat en tan breu espai de temps, derivat dels avenços tecnològics i de les noves maneres de concebre la producció, l'intercanvi i la distribució dels recursos. Per analitzar aquest procés és necessari l'ús de procediments quantitius per al tractament de dades numèriques, com també el maneig de variables econòmiques i la seva representació gràfica, de manera que els alumnes puguin descriure i comprendre els ritmes i cicles de creixement, els diferents models de desenvolupament i les crisis i les respostes que s'hi donen a través de la gestació i aplicació de noves teories i polítiques econòmiques. Conèixer i interpretar els diferents sistemes econòmics que han tingut lloc, especialment l'origen i evolució del capitalisme i els diferents factors que han determinat els seus avenços i períodes de crisis com també les transformacions socials, ambientals i territorials que han generat, són claus perquè els alumnes identifiquin els desequilibris que s'han produït i n'analitzin les conseqüències des de la perspectiva de les condicions de vida, la dignitat humana, l'accés universal a recursos essencials i els problemes ecosocials. L'anàlisi de l'experiència històrica deguda a l'aplicació de diferents polítiques inspirades en les principals doctrines econòmiques ha de promoure en els alumnes una actitud compromesa amb comportaments responsables que afavoreixin un model de desenvolupament en el qual resultin compatibles les expectatives de creixement i de benestar, tant individual com col·lectiu, amb la justícia social i la sostenibilitat del planeta.

CE.7 · Interpretar la funció que han exercit el pensament i les ideologies en la transformació de la realitat des dels orígens ...

TEXTO OFICIAL

Interpretar la funció que han exercit el pensament i les ideologies en la transformació de la realitat des dels orígens de l'Edat Contemporània fins a l'actualitat, a través de l'aproximació a la historiografia i als debats sobre temes clau de la història, per valorar críticament els diferents projectes socials, polítics i culturals generats, les accions dutes a terme i les experiències viscudes, des de la perspectiva ètica continguda en la Declaració Universal dels Drets Humans. Els segles XIX i XX han constituït, sens dubte, l'era de les ideologies. Conèixer el paper que han representat en la interpretació de la realitat, en la gestació de nous models de societat i en l'articulació de projectes polítics transformadors, constitueix un centre d'atenció fonamental per

CE.8 · Descriure i analitzar els canvis i permanències que s'han produït en la societat contemporània, els comportaments demogr...

TEXTO OFICIAL

Descriure i analitzar els canvis i permanències que s'han produït en la societat contemporània, els comportaments demogràfics, les maneres de vida i el cicle vital, prestant especial interès a la situació de la dona, als rols de gènere i d'edat, als mecanismes de control, domini i submissió i a la lluita per la dignitat i contra la discriminació, realitzant projectes de recerca i aplicant el pensament històric per reconèixer el valor i importància dels personatges anònims de la història. La història que s'escriu presta major atenció als fets i personatges excepcionals i individuals que protagonitzen els grans canvis que a les permanències i als subjectes anònims, que solen passar desapercebuts. Els alumnes han de prendre consciència que el coneixement històric del qual disposem resulta incomplet i que es fan necessàries altres visions que aportin informació sobre aspectes essencials de les vides i experiències dels quals ens han precedit.

L'acostament al pensament històric i la realització de treballs de recerca, a manera de tallers d'història, en els quals els alumnes duguin a terme experiències directes a través de l'ús de documents d'arxius o hemeroteques digitals i del treball amb fonts orals, gràfiques o audiovisuals, especialment en contextos locals, els aproxima al quefer de l'historiador i a la seva metodologia. D'altra banda, els estudis sobre la població, les maneres de vida i l'activitat quotidiana resulten essencials tant per entendre els comportaments socials i les relacions de gènere i intergeneracionals, com per rescatar i valorar les percepcions, emocions, creences i esquemes culturals en què s'expressa la diversitat social contemporània. Aquesta perspectiva implica l'anàlisi dels mecanismes de control, subordinació, domini i submissió que ha sofert de manera intensa i continuada la dona, relegada al silenci i a l'oblit, com també de les accions en favor de la seva emancipació i del desenvolupament dels moviments feministes. Es tracta, en fi, de promoure una manera d'entendre la història com un procés obert i en construcció, capaç de connectar els grans esdeveniments amb l'entorn més pròxim i en què els personatges anònims cobren importància i valor, concebant així la memòria com un bé col·lectiu ric en experiències i projectes de futur.

Història i Cultura de les Illes Balears

CE.1 · cercar, seleccionar i utilitzar fonts històriques, arqueològiques, artístiques i culturals de naturalesa diversa que es ...

TEXTO OFICIAL

cercar, seleccionar i utilitzar fonts històriques, arqueològiques, artístiques i culturals de naturalesa diversa que es puguin fer servir per aconseguir el coneixement integral i transversal de la història local. El coneixement, estudis i reflexió sobre el passat històric es farà servir com a eina facilitadora per aconseguir més coneixement de les particularitats històriques il·lenques i de les problemàtiques i reptes del present i del futur que cal abordar. L'anàlisi dels fets històrics facilitarà als alumnes reptes, eines i habilitats per fomentar la visió crítica, enriquidora, inclusiva de les manifestacions historicoartístiques i culturals de les generacions precedents. Una anàlisi basant-se en l'ús d'eines pròpies de les ciències socials i humanes: mapes, textos, imatges, restes arqueològiques, estadístiques i qualsevol element primari per aconseguir la interpretació crítica dels testimonis conservats. La transferència dels coneixements adquirits de la matèria es faran servir per afavorir el coneixement dels trets culturals i històrics mitjançant produccions orals, digitals, escrites o de qualsevol altra tipologia. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.2 · comprendre i conèixer les causes i les conseqüències dels diferents processos històrics i culturals que, al llarg del te...

TEXTO OFICIAL

comprendre i conèixer les causes i les conseqüències dels diferents processos històrics i culturals que, al llarg del temps, han configurat les característiques singulars de la història i la cultura de les Illes Balears amb l'observança especial de la diversitat i de l'heterogeneïtat pròpia del món històric passat. La història i la cultura de les Illes Balears és fruit de la complexitat dels fenòmens històrics temporals de curta, mitjana i llarga durada. La diversitat de pobles, cultures, idees i influències que han circulat per l'arxipèlag faciliten la configuració de manifestacions culturals, artístiques, musicals, literàries i d'altres tipologies que són fruit de la convivència, de la relació i de l'intercanvi de comunitats dissemblants. S'ha de posar esment en les particularitats històriques des de múltiples disciplines i instruments, especialment en les aportacions culturals i històriques que generin aptituds cíviques. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.3 · conèixer les arrels col·lectives pròpies per valorar les particularitats de les expressions històriques, arqueològiques ...

TEXTO OFICIAL

conèixer les arrels col·lectives pròpies per valorar les particularitats de les expressions històriques, arqueològiques i patrimonials. Procurar l'interès i el respecte per les semblances particulars, les compartides i les sinergies establertes al llarg del temps entre pobles i cultures. Cal computar els diferents elements que han contribuït a la construcció i evolució de les identitats, així com també el territori, la història, l'art, la llengua i la cultura. Les particularitats i trets propis de cada territori i de les societats que l'habiten s'han de percebre des d'una perspectiva històrica no estàtica ni inconnexa, fruit de la interconnexió generacional i espacial i en relació directa amb l'entorn natural on es desenvolupa. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

3. Criterios de evaluación

Història del Món Contemporani

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA1.1	CE.1	<p>Identificar i reconèixer els assoliments que suposen els actuals sistemes democràtics com el resultat no lineal en el temps dels moviments i accions que han contribuït al finançament i a l'articulació del principi de llibertat, a través de l'anàlisi dels principals processos històrics que s'han desenvolupat, la comprensió dels textos polítics i constitucionals fonamentals i l'ús adequat de termes i conceptes històrics. Identificar i comprendre els principals moviments ideològics, polítics i socials que s'han desenvolupat i els processos de transformació als quals han donat lloc. Emprar les tècniques i els mètodes de la investigació en història per cercar informació sobre el passat i el present i avaluar el grau d'interès i veracitat. Analitzar estructuralment textos, mapes i gràfics de caràcter històric, comprnent i interpretant críticament les circumstàncies i factors a què es refereixen, com també el context en el qual es produeixen.</p>	
CA1.2	CE.1	<p>Comprendre els conceptes de revolució i canvi en el món contemporani i els elements i factors que els causen i condicionen, a través de l'estudi de casos significatius de les revolucions burgeses i socialistes que han ocorregut al llarg de la història contemporània, com també dels moviments d'acció i reacció que han generat. Entendre i analitzar el temps històric amb l'adopció d'una perspectiva no estrictament lineal, identificant els avenços i retrocessos en funció de les reaccions davant les noves realitats, per exemple amb la instauració dels règims liberals. Identificar continuïtats i canvis en la transició d'un període històric a un altre.</p>	
CA1.3	CE.1	<p>Entendre el significat històric de les transicions polítiques i dels processos de democratització de l'Edat Contemporània com a fonament i garantia per a la convivència i l'exercici dels drets fonamentals, valorant les implicacions que suposen l'exercici de la ciutadania activa i el respecte a l'ordenament constitucional i generant judicis propis tant respecte al compliment d'aspiracions i expectatives com a les amenaces i riscos de la vida en democràcia. Acceptar la diversitat d'interpretacions historiogràfiques i reconèixer la provisionalitat i perfectibilitat dels fets històrics. Comprendre el funcionament de les democràcies consolidades, per percebre els riscos i les amenaces, com també la necessitat de formar part d'una ciutadania activa.</p>	
CA2.1	CE.2	<p>Prendre consciència del grau de violència, barbàrie i destrucció aconseguit pels conflictes ocorreguts en el món contemporani, com també de les causes de les conflagracions bèl·liques i de les múltiples transformacions que es produeixen en els contendents, a través de l'ús de fonts històriques fiables i de l'ús de dades contrastades, valorant l'impacte social i emocional que suposa l'ús de la violència i el paper de les institucions internacionals que vetllen per la pau i la mediació. Conèixer l'abast de la destrucció, el nombre de víctimes i el grau de desolació generats com a conseqüència dels múltiples enfrontaments armats, especialment de les dues guerres mundials. Identificar els factors de crisi que han fet possible en algun moment la seva substitució per règims dictatorials, com també els que han propiciat els processos de restabliment o instauració democràtics. Reconèixer la importància històrica de les organitzacions i institucions internacionals i nacionals que tracten d'evitar les guerres, impedir la violació dels drets humans i promoure la cooperació internacional.</p>	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA2.2	CE.2	<p>Analitzar els principals conflictes civils que s'han produït en l'Edat Contemporània, a través de l'ús de textos historiogràfics i l'elaboració de judicis argumentats, comprnent la importància de la memòria històrica i del reconeixement de les víctimes, del principi de Justícia Universal i del dret a la veritat, la reparació i la garantia de no repetició. Construir relats o síntesis descriptius i/o explicatius sobre els fets i processos històrics més rellevants de la història del món contemporani. Generar actituds conciliadores mitjançant el desenvolupament de polítiques de la memòria que serveixin de referència col·lectiva sobre qüestions del passat que mai s'han de tornar a repetir, per exemple l'experiència de l'Holocaust i d'altres genocidis i crims contra la humanitat.</p>	
CA3.1	CE.3	<p>Descriure l'evolució dels conceptes d'igualtat i de ciutadania en la història contemporània i les seves derivacions socials i polítiques, a través de l'anàlisi multicausal dels principals sistemes polítics i socials dels segles XIX i XX, identificant les desigualtats i la concentració del poder en determinats grups socials. Identificar i relacionar les múltiples variables i els factors que han determinat els canvis pel que fa als drets civils i socials, com també les seves derivacions polítiques, principalment en relació amb la participació ciutadana. Analitzar els principis que inspiren l'organització i institucions dels sistemes parlamentaris i dictatorials, com també els factors que han influït en el seu desenvolupament progressiu. Comparar i valorar les diferències que s'estableixen entre els sistemes democràtics i dictatorials en allò relatiu als drets i llibertats, en la pràctica política i en les relacions socials distingint les desigualtats i la concentració de poder.</p>	
CA3.2	CE.3	<p>Analitzar les condicions de vida, el món del treball i les relacions laborals i la seva conflictivitat, a través de l'estudi multidisciplinari dels moviments socials, particularment els relacionats amb l'obrerisme, valorant el paper que representen l'acció col·lectiva i del subjecte en la història per al reconeixement dels drets socials i el benestar col·lectiu. Investigar el món del treball i les transformacions que s'han produït en l'àmbit de la producció, en les condicions de vida dels treballadors i en les relacions laborals, Relacionar els constants moviments migratoris i fenòmens socials i geogràfics com l'abandonament del medi rural, les aglomeracions urbanes i els conseqüents desequilibris territorials. Reconèixer el procés de proletarització de la classe treballadora i l'eclosió de les organitzacions obreres com una de les referències per mesurar les fites socials assolides i el paper que hi ha representat l'acció col·lectiva.</p>	
CA3.3	CE.3	<p>Deduir a través de l'estudi crític de notícies i dades estadístiques l'evolució de l'estat social, identificant els assoliments i reculades experimentades i les mesures adoptades pels diferents estats contemporanis, com també els límits i reptes de futur, des d'una perspectiva solidària en favor dels col·lectius més vulnerables. Comprendre la complexitat de les societats contemporanis i els seus canvis, com també la necessitat d'una ciutadania capaç d'adaptar-se a les tecnologies. Fomentar un ferm compromís cívic assolint la cohesió social, la solidaritat i el respecte a la diversitat i el dret de les minories.</p>	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA4.1	CE.4	<p>Analitzar críticament com s'han anat construint en el temps les identitats col·lectives, emprant els conceptes i mètodes del pensament històric, respectant la pluralitat i els sentiments identitaris i valorant el seu llegat històric i cultural.</p> <p>Analitzar la construcció històrica de nous marcs de referència en relació amb conceptes tan substancials com els d'imperi, estat o nació. Distingir les ideologies, ritus i símbols que els confereixen entitat política i cultural, resulten accions necessàries per entendre la seva capacitat d'identificació, d'enquadrament social i mobilització. Reconèixer la riquesa de la diversitat cultural i del patrimoni relacionat amb les diferents identitats nacionals, culturals i socials, com també la defensa de la pluralitat enfront de tota tendència a uniformitzar o a imposar qualsevol identitat sobre una altra. Entendre la identitat pròpia com a part d'un procés històric i de les diferents realitats econòmiques i socials del nostre territori.</p>	
CA4.2	CE.4	<p>Comprendre la importància de les identitats col·lectives en la configuració social, política i cultural del món contemporani, identificant les seves múltiples valències, mitjançant l'anàlisi crítica de textos històrics i historiogràfics i de fonts d'informació actual, elaborant arguments propis que contribueixin a un diàleg constructiu sobre aquest tema. Elaborar arguments propis a partir del pensament històric i de la historiografia més rellevant sobre la qüestió nacional i les identitats socials.</p> <p>Analitzar les experiències històriques i les cultures polítiques associades a aquestes, reflexionant sobre el paper del subjecte col·lectiu en la història, la seva capacitat d'acció i de transformació, Identificar l'articulació de les identitats col·lectives en moviments polítics i socials i les diferents formes d'organització que aquestes han adoptat.</p>	
CA5.1	CE.5	<p>Analitzar críticament el fenomen històric de la globalització i la seva repercussió en l'àmbit local i planetari, valent-se del maneig de diferents fonts d'informació i de l'adequada selecció, validació, contrast i tractament d'aquestes, prevenint la desinformació i considerant l'emprenedoria, la innovació i l'aprenentatge permanent com a maneres d'afrontar els reptes d'un entorn econòmic, social i cultural en constant canvi. Descriure l'origen i trets dels models d'organització econòmica i social proposats i aplicats al llarg de l'època contemporània. Conèixer els principals elements i dimensions del fenomen de la globalització. Identificar i analitzar el grau d'interdependència que ha generat la nova situació econòmica i com aquesta afecta l'entorn local i la vida quotidiana. Propiciar el domini avançat de processos associats a la informació, especialment en entorns digitals, que permetin la discriminació de continguts falsos o irrelevants.</p>	
CA5.2	CE.5	<p>Identificar els principals reptes del segle interconnexió entre diversos processos polítics, econòmics, socials i culturals en un context global, argumentant la necessitat d'adoptar comportaments ecosocialment responsables i orientats a la sostenibilitat del planeta, la defensa de les institucions democràtiques, la millora del benestar col·lectiu i la solidaritat entre les generacions presents i futures.</p> <p>Analitzar les aliances i blocs, com també de les diferents estratègies d'amenaça i de dissuasió que s'han perllongat fins a la present realitat geopolítica. Valorar les repercussions socials, polítiques, culturals i mediambientals dels diferents sistemes d'organització política implantats a partir de la Segona Guerra Mundial. Adoptar actituds i comportaments eco socialment responsables, orientats a la sostenibilitat del planeta, la defensa de les institucions democràtiques, la millora del benestar col·lectiu i la solidaritat entre les generacions presents i futures.</p>	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA6.1	CE.6	<p>Valorar el significat històric de la idea de progrés i les seves múltiples conseqüències socials, territorials i ambientals, a través del tractament de dades numèriques, la interpretació de gràfics i la comprensió multifactorial dels ritmes i cicles de creixement, argumentant la necessitat d'adoptar comportaments ecosocials que garanteixin la sostenibilitat del planeta. Analitzar la idea de progrés a partir del tractament de dades numèriques i la representació gràfica d'aquestes. Descriure els ritmes i cicles de creixement, els diferents models de desenvolupament i de quina manera es varen resoldre les crisis. Interpretar els diferents sistemes econòmics que han tingut lloc, especialment l'origen i evolució del capitalisme i els diferents factors que han determinat els seus avenços i períodes de crisi. Comparar les transformacions socials, ambientals i territorials que han generat els diferents sistemes econòmics sorgits al segle Promoure una actitud compromesa amb comportaments responsables que afavoreixin un model de desenvolupament en el qual resultin compatibles les expectatives de creixement i la sostenibilitat del planeta.</p>	
CA6.2	CE.6	<p>Comparar els diferents sistemes econòmics que s'han desenvolupat en el món contemporani, a través de l'anàlisi multidisciplinària i de les doctrines i teories de què deriven, identificant les relacions de subordinació i de dependència i els conflictes que generen, tant en l'àmbit nacional com internacional i justificant la necessitat de l'accés universal als recursos bàsics. Reconèixer les noves teories polítiques i econòmiques sorgides com a conseqüència de les situacions crisis al món. Identificar els desequilibris que s'han produït a partir de la implementació del sistemes econòmics. Analitzar les seves conseqüències des de la perspectiva de les condicions de vida, la dignitat humana, l'accés universal a recursos essencials i els problemes eco socials.</p>	
CA7.1	CE.7	<p>Generar opinions argumentades, debatre i transferir idees i coneixements sobre la funció que han exercit el pensament i les ideologies en la transformació de la realitat, des dels orígens de l'Edat Contemporània fins a l'actualitat, comprenent i contextualitzant aquest fenomen a través del treball sobre textos històrics i historiogràfics i de fonts literàries, del cinema i altres documents audiovisuals. Conèixer el paper que les ideologies han representat en la interpretació de la realitat, en la gestació de nous models de societat i en l'articulació de projectes polítics. Identificar i definir els principals corrents culturals i artístics de l'època contemporània. Relacionar les formes d'expressió culturals dels dos darrers segles amb els principals corrents artístics culturals. Interpretar les diferents experiències històriques a les quals, des de la Il·lustració als nostres dies, han donat lloc aquestes idees, utopies i imaginaris. Reconèixer els principals debats historiogràfics, encara vigents, al voltant dels moviments socials, els processos revolucionaris, les cultures polítiques del liberalisme i la democràcia, la formació històrica de la classe treballadora, el socialisme, els feixismes.</p>	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA7.2	CE.7	Abordar críticament els principals temes clau de la història i de l'actualitat a través de l'aproximació als principals corrents historiogràfics i als usos que es fan de la història, valorant críticament els principals projectes socials, polítics i culturals que han tingut lloc en la història contemporània des de la perspectiva ètica continguda en la Declaració Universal dels Drets Humans. Plantejar la crítica des de la perspectiva dels principis ètics continguts en els acords de l'Organització de les Nacions Unides i en els ideals humanitaris que aquesta defensa. Manifestar interès amb la millora de la realitat local i global, a través de la participació ciutadana, la defensa dels valors democràtics i l'aposta per una societat més justa i solidària. Valorar la importància del patrimoni cultural i artístic com a part de una herència documental que cal conèixer i preservar.	
CA8.1	CE.8	Analitzar els canvis i les permanències en la història, atenent processos de més llarga durada, com els comportaments demogràfics, cicles vitals i maneres de vida en la societat contemporània, a través de l'acostament al pensament històric i la realització de projectes de recerca, identificant els mecanismes de control, domini i submissió, els rols de gènere i edat assignats, com també els escenaris de lluita per la dignitat i contra la discriminació de diversos col·lectius. Descriure diacrònic i sincrònicament les causes i conseqüències dels fets històrics més rellevants corresponents als segles Aplica tècniques de treball, d'investigació i de comunicació pròpies de la metodologia dels historiadors, a partir de fonts diverses i contrastades. Valorar la diversitat social contemporània mitjançant treballs sobre la població, els modes de vida i l'activitat quotidiana per entendre els comportaments socials i les relacions de gènere i intergeneracionals. Promoure una manera d'entendre la història com un procés obert i en construcció, capaç de connectar els grans esdeveniments amb l'entorn més proper, on els personatges anònims cobren importància, valorant la memòria com a document.	
CA8.2	CE.8	Contrastar el paper relegat de la dona en la història contemporània, identificant i valorant la importància de les figures individuals i col·lectives com a protagonistes anònimes de la història contemporània, com també el paper dels moviments feministes en el reconeixement dels seus drets i en l'assoliment de la igualtat efectiva de dones i homes, com també la corresponsabilitat en la cura de les persones. Emprar la perspectiva de gènere en l'estudi de la història contemporània amb l'objectiu de reconèixer i analitzar les desigualtats entre homes i dones. Analitzar els mecanismes de control, subordinació, domini i submissió que ha patit de manera intensa i continuada la dona, relegada al silenci i l'oblit. Reconèixer les accions en favor de l'emancipació i del desenvolupament dels moviments feministes. Actuar de manera clara contra qualsevol tipus de discriminació per motius de gènere.	

Historia del Mundo Contemporáneo

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
1.1	CE.1	Identificar i reconèixer els assoliments que suposen els actuals sistemes democràtics com el resultat no lineal en el temps dels moviments i accions que han contribuït al finançament i a l'articulació del principi de llibertat, a través de l'anàlisi dels principals processos històrics que s'han desenvolupat, la comprensió dels textos polítics i constitucionals fonamentals i l'ús adequat de termes i conceptes històrics.	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
1.2	CE.1	Comprendre els conceptes de revolució i canvi en el món contemporani i els elements i factors que els causen i condicionen, a través de l'estudi de casos significatius de les revolucions burgeses i socialistes que han ocorregut al llarg de la història contemporània, com també dels moviments d'acció i reacció que han generat.	
2.1	CE.2	Prendre consciència del grau de violència, barbàrie i destrucció aconseguit pels conflictes ocorreguts en el món contemporani, com també de les causes de les conflagracions bèl·liques i de les múltiples transformacions que es produeixen en els contendents, a través de l'ús de fonts històriques fiables i de l'ús de dades contrastades, valorant l'impacte social i emocional que suposa l'ús de la violència i el paper de les institucions internacionals que vetllen per la pau i la mediació.	
2.2	CE.2	Analitzar els principals conflictes civils que s'han produït en l'Edat Contemporània, a través de l'ús de textos historiogràfics i l'elaboració de judicis argumentats, comprenent la importància de la memòria històrica i del reconeixement de les víctimes, del principi de Justícia Universal i del dret a la veritat, la reparació i la garantia de no repetició.	
3.1	CE.3	Descriure l'evolució dels conceptes d'igualtat i de ciutadania en la història contemporània i les seves derivacions socials i polítiques, a través de l'anàlisi multicausal dels principals sistemes polítics i socials dels segles XIX i XX, identificant les desigualtats i la concentració del poder en determinats grups socials.	
3.2	CE.3	Analitzar les condicions de vida, el món del treball i les relacions laborals i la seva conflictivitat, a través de l'estudi multidisciplinari dels moviments socials, particularment els relacionats amb l'obrerisme, valorant el paper que representen l'acció col·lectiva i del subjecte en la història per al reconeixement dels drets socials i el benestar col·lectiu.	
3.3	CE.3	Deduir a través de l'estudi crític de notícies i dades estadístiques l'evolució de l'estat social, identificant els assoliments i reculades experimentades i les mesures adoptades pels diferents estats contemporanis, com també els límits i reptes de futur, des d'una perspectiva solidària en favor dels col·lectius més vulnerables.	
4.1	CE.4	Analitzar críticament com s'han anat construint en el temps les identitats col·lectives, emprant els conceptes i mètodes del pensament històric, respectant la pluralitat i els sentiments identitaris i valorant el seu llegat històric i cultural.	
4.2	CE.4	Comprendre la importància de les identitats col·lectives en la configuració social, política i cultural del món contemporani, identificant les seves múltiples valències, mitjançant l'anàlisi crítica de textos històrics i historiogràfics i de fonts d'informació actual, elaborant arguments propis que contribueixin a un diàleg constructiu sobre aquest tema.	
5.1	CE.5	Analitzar críticament el fenomen històric de la globalització i la seva repercussió en l'àmbit local i planetari, valent-se del maneig de diferents fonts d'informació i de l'adequada selecció, validació, contrast i tractament d'aquestes, prevenint la desinformació i considerant l'emprenedoria, la innovació i l'aprenentatge permanent com a maneres d'afrontar els reptes d'un entorn econòmic, social i cultural en constant canvi.	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
5.2	CE.5	Identificar els principals reptes del segle XXI i el seu origen històric, a través de l'anàlisi de la interconnexió entre diversos processos polítics, econòmics, socials i culturals en un context global, argumentant la necessitat d'adoptar comportaments ecosocialment responsables i orientats a la	
6.1	CE.6	Valorar el significat històric de la idea de progrés i les seves múltiples conseqüències socials, territorials i ambientals, a través del tractament de dades numèriques, la interpretació de gràfics i la comprensió multifactorial dels ritmes i cicles de creixement, argumentant la necessitat d'adoptar comportaments ecosocials que garanteixin la sostenibilitat del planeta.	
6.2	CE.6	Comparar els diferents sistemes econòmics que s'han desenvolupat en el món contemporani, a través de l'anàlisi multidisciplinària i de les doctrines i teories de què deriven, identificant les relacions de subordinació i de dependència i els conflictes que generen, tant en l'àmbit nacional com internacional i justificant la necessitat de l'accés universal als recursos bàsics.	
7.1	CE.7	Generar opinions argumentades, debatre i transferir idees i coneixements sobre la funció que han exercit el pensament i les ideologies en la transformació de la realitat, des dels orígens de	
7.2	CE.7	Abordar críticament els principals temes clau de la història i de l'actualitat a través de l'aproximació als principals corrents historiogràfics i als usos que es fan de la història, valorant críticament els principals projectes socials, polítics i culturals que han tingut lloc en la història contemporània des de la perspectiva ètica continguda en la Declaració Universal dels Drets Humans.	
8.1	CE.8	Anàlitzar els canvis i les permanències en la història, atenent processos de més llarga durada, com els comportaments demogràfics, cicles vitals i maneres de vida en la societat contemporània, a través de l'acostament al pensament històric i la realització de projectes de recerca, identificant els mecanismes de control, domini i submissió, els rols de gènere i edat assignats, com també els escenaris de lluita per la dignitat i contra la discriminació de diversos col·lectius.	
8.2	CE.8	Contrastar el paper relegat de la dona en la història contemporània, identificant i valorant la importància de les figures individuals i col·lectives com a protagonistes anònimes de la història contemporània, com també el paper dels moviments feministes en el reconeixement dels seus	

Història i Cultura de les Illes Balears

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA1.1	CE.1	Generar materials propis de tipologia diversa que facilitin la transferència dels continguts de la història més propera. - Generar materials didàctics diversos que ajudin a la transmissió de continguts històrics. - Promoure la inclusió de la visió global i local que abasti totes les perspectives històriques.	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA1.2	CE.1	Aportar, esgrimir i transferir arguments sobre els fets històrics de les Illes Balears, des dels primers pobladors fins al món contemporani, tractant la comprensió crítica i obertament fonamentada de les fonts històriques. - Aportar arguments sòlids i ben fonamentats sobre els esdeveniments històrics de les Illes Balears, basant-se en fonts verificades. Transferir arguments a través de diferents formats comunicatius (oral, escrit, audiovisual) i traduir la comprensió teòrica de les fonts en explicacions clares i coherents. - Incorporar la perspectiva crítica en l'anàlisi dels fets històrics, oferint una interpretació fonamentada i contrastada de les fonts.	
CA2.1	CE.2	Transferir i argumentar de manera objectiva i constructiva les problemàtiques actuals relacionades amb les Illes Balears i els possibles fonaments històrics que hi participin. Transferir de manera objectiva i crítica els reptes actuals de les Illes Balears, argumentar com estan arrelats en processos històrics i proposar-ne solucions. - Explicar les connexions entre passat i present per fonamentar els reptes contemporanis en una base històrica sòlida.	
CA2.2	CE.2	Fer ús de la terminologia i dels conceptes propis relacionats amb la cultura, la història, les ciències socials i humanes, mitjançant les produccions orals, escrites o audiovisuals facilitadores de més coneixement i comprensió dels fets històrics. Utilitzar la terminologia històrica i social amb precisió i rigor, tant en produccions orals com escrites. Dominar els conceptes propis de la història, les ciències socials i les ciències humanes per facilitar més comprensió dels fets històrics. - Aplicar aquests termes correctament en el context d'anàlisi històrica i cultural, assegurant la comunicació clara i precisa.	
CA2.3	CE.2	Elaboració d'informes, dossiers informatius, fulletons i materials que facilitin la transferència del saber històric i cultural de les Illes Balears. - Elaborar informes, dossiers, fulletons i altres materials que ajudin a transferir el coneixement històric i cultural de les Illes Balears. Desenvolupar habilitats de síntesi i comunicació escrita per difondre aquest coneixement de manera accessible i comprensible per al públic general.	
CA3.1	CE.3	Identificar les principals característiques de les diverses identitats insulars i territorials de la història i la cultura de les Illes Balears i valorar els principals reptes als quals s'enfronta l'arxipèlag. - Identificar les principals característiques històriques i culturals de les diferents illes de les Illes Balears. Valorar els reptes territorials que les comunitats insulars han afrontat, considerant les causes històriques.	
CA3.2	CE.3	Interrelacionar els diferents espais geogràfics i cronològics de la història i la cultura de les Illes Balears, interpretant correctament les aportacions de cada espai històric concret des de les perspectives de curta, mitjana i llarga durada. - Interrelacionar els diferents espais geogràfics i cronològics de la història de les Illes Balears per entendre com cada període històric contribueix a la construcció de la identitat territorial. - Interpretar les aportacions de cada espai històric concret en funció de la durada temporal, valorant els efectes de cada etapa històrica.	
CA3.3	CE.3	Valorar les diferents etapes i processos històrics en relació amb les ruptures, els canvis i les continuïtats existents al llarg de la història. - Valorar les etapes històriques tenint en compte les ruptures, els canvis i les continuïtats al llarg del temps i de l'espai. Analitzar l'efecte dels moments de trencament radical en els diferents períodes de la història, així com també dels elements de continuïtat i evolució. - Distingir entre canvis profunds i superficials i reconèixer les permanències que configuren una societat.	

4. Saberes bàsics

Història del Món Contemporani

Saberes bàsics del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Trets bàsics de la societat de l'Antic Règim: concepte d' seves conseqüències econòmiques, fiscals, jurisdiccionals. El paper de l'Església. La diversitat del Tercer Estat i les formes d'ascensió social	
2	Trets polítics de la societat de l'Antic Règim: l'absolutisme	
3	L'economia durant l'Antic Règim: restes de feudalisme, el capitalisme mercantil	
4	El pensament de la Il·lustració. La crisi d'alguns il·lustrats: Montesquieu, Rousseau. La doctrina d'Adam Smith	

Saberes bàsics del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	La revolta nord-americana: causes i conseqüències. La independència dels Estats Units	
2	La crisi de la monarquia francesa. El problema fiscal	
3	La Revolució Francesa: les seves fases, diversitat de forces polítiques	
4	Transcendència de la Revolució Francesa i els seus principis sociopolítics	

Saberes bàsics del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Ascens de Napoleó	
2	L'Imperi Napoleònic i les seves contradiccions (revolució/tirania)	
3	La Restauració	
4	El Congrés de Viena i el nou mapa europeu	
5	La Santa Aliança	

Saberes bàsics del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	L'origen britànic. Revolució industrial i augment de la producció agrícola. Revolució industrial i demanda mundial. Transformacions tècniques i noves fonts d'energia	
2	Principals innovacions	
3	La nova societat: la burgesia i les noves formes d'inversió i sociabilitat	
4	Els proletaris. Efectes de la industrialització i el liberalisme econòmic	
5	El socialisme utòpic i primers moviments obrers	
6	El naixement i consolidació dels primers partits i sindicats obrers. La societat de classes	
7	Marx i el marxisme. La Primera Internacional	
8	L'anarquisme. Bases teòriques i moviments organitzats	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Les revoltes de 1820, 1830 i 1848. Resultats i fracassos	
2	El sufragisme	
3	Les unificacions alemanya i italiana i les seves conseqüències a Europa	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	L'imperialisme i les seves causes. Industrialització, matèries primeres i mercats protegits	
2	Principals imperis colonials i les seves colònies. Gran Bretanya, França. Les reivindicacions alemanyes	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Causes de la I Guerra Mundial. Les aliances prèvies. Tecnologia i guerra	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
2	Bàndols i etapes de la guerra. La intervenció nord-americana	
3	Conseqüències. Els tractats de pau i el nou mapa europeu	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Trets bàsics de la Rússia tsarista: autocràcia, economia dual (el camp i les grans aglomeracions urbanes). Els moviments d'oposició. L'anarquisme. Lenin	
2	L'antecedent de 1905	
3	La problemàtica de la guerra i la revolució. El primer govern i Kerenski. La revolució comunista i la seva repercussió en la Gran Guerra	
4	La guerra civil i el nou estat	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Els feliços anys vint. Creixement econòmic i primers símptomes de crisi de la democràcia liberal: Itàlia, Espanya, Portugal, Polònia	
2	La crisi als EUA: crisi de la borsa i la seva translació als sectors econòmics. La superproducció. La gran depressió	
3	La resposta a la crisi: Keynes i el New Deal. La dona i els moviments per la lluita per la igualtat	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Orígens del feixisme; aspectes fonamentals de la seva ideologia i presa del poder. El nazisme i l'estalinisme	
2	El govern de Mussolini fins al 1940. La guerra d'Abissínia	
3	La República de Weimar i la seva crisi	
4	La doctrina nacionalsocialista i l'accés al poder	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
5	El govern de Hitler. Les lleis de Nuremberg i la persecució dels jueus i altres minories ètniques. La persecució per motius ideològics	
6	Les exigències territorials alemanyes abans de la Segona Guerra Mundial	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Factors que van provocar la Segona Guerra Mundial i evolució fins a l'entrada dels EUA	
2	L'entrada dels EUA i evolució posterior	
3	L'Holocaust	
4	Hiroshima i Nagasaki	
5	El paper de la resistència civil i la resistència armada durant la Segona Guerra Mundial	
6	Participació d'Espanya a la Segona Guerra Mundial i les seves conseqüències. Els exiliats polítics	
7	Conseqüències de la Segona Guerra Mundial: territorials, demogràfiques, econòmiques	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	La repartició d'Europa en dos blocs. La divisió d'Alemanya i de Berlín	
2	El Pla Marshall. La creació de l'OTAN i la resposta soviètica	
3	La Internacional Socialista i el seu significat	
4	La crisi de Corea	
5	La Xina comunista	
6	La descolonització. Causes i conseqüències. Els casos més conflictius: Indonèsia, la Índia, Algèria. La conferència de Bandung	
7	L'Orient Proper: Israel i el món àrab. El problema palestí	
8	Els nous estats dins el món bipolar. Els no alineats	
9	Cuba i la Guerra de Vietnam	
10	Independència i neocolonialisme	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	La crisi de 1973 i l'impacte en el món capitalista	
2	L'hegemonia dels Estats Units	
3	La caiguda del bloc comunista	
4	El nou mapa europeu i de l'antiga URSS	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	La política de la Rússia postsoviètica	
2	ina, la gran potència	
3	El problema de l'Orient Proper	
4	La formació de la CEE	
5	De la Societat de Nacions a l'Organització de les Nacions Unides. La ingerència humanitària i la Justícia Universal. Les ONG com a moviment polític	
6	Reptes i riscos de la globalització econòmica per a la sostenibilitat i la vida al planeta	
7	La crisi dels refugiats i les seves implicacions en la geopolítica actual	
8	Noves tecnologies aplicades al comerç i la indústria	
9	Neoliberalisme	
10	Els reptes de les democràcies actuals: corrupció, crisi institucional i dels sistemes de partits, tendències autoritàries i moviments antisistema. Escepticisme i nous populismes	
11	Amenaces regionals i planetàries: terrorisme, crim organitzat, radicalismes, ciberamenaces i armes de destrucció massiva	
12	Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i Agenda 2030. L'emergència climàtica	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Principals conceptes de la ciència històrica	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
2	Evolució de la població, cicles demogràfics i maneres de vida. Canvis i permanències en els cicles vitals i en l'organització social del món contemporani. Grups vulnerables i marginats. El paper del subjecte col·lectiu en la història contemporània	
3	L'evolució històrica de la classe treballadora i de les organitzacions obreres: experiències i conflictes en defensa dels drets laborals i la millora de les condicions de vida	
4	Anàlisi i comentari de fonts històriques i historiogràfiques	
5	Elaboració de material gràfic i mapes amb informació històrica	
6	Perspectiva històrica en les narratives sobre el passat	
7	Anàlisi comparativa dels règims totalitaris	
8	Canvis econòmics i socials en la situació de la dona al llarg dels segles	
9	El paper de la dona en la configuració d'Europa i els seus organismes oficials	
10	Consciència i memòria democràtica: coneixement dels principis i normes constitucionals, exercici dels valors cívics i participació ciutadana. Coneixement i respecte als principis i normes de la Declaració Universal dels Drets Humans. La memòria democràtica en el marc del dret internacional humanitari: veritat, justícia, reparació i garantia de no repetició	
11	Identitat i sentiments de pertinença: reconeixement de la diversitat identitària, tolerància i respecte davant les manifestacions ideològiques i culturals i reconeixement i defensa de la riquesa patrimonial	
12	Igualtat de gènere: situació de la dona en el món i actituds enfront de la discriminació i en favor de la igualtat efectiva entre dones i homes	
13	Comportament ecosocial: moviments en defensa del medi ambient i davant l'emergència climàtica. Compromís amb els objectius de desenvolupament sostenible	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
14	Valoració i respecte a la diversitat social, ètnica i cultural: tolerància i intolerància en la història del món contemporani. Defensa dels drets de les minories	
15	Ciutadania ètica digital: respecte a la propietat intel·lectual. Participació i exercici de la ciutadania global a través de les tecnologies digitals. Prevenció i defensa davant la desinformació i la manipulació	
16	Solidaritat i cooperació: els grans desafiaments que afecten el món i les conductes tendents al compromís social, l'associacionisme i el voluntariat	
17	Conservació i difusió del patrimoni històric: el valor patrimonial, social i cultural de la memòria col·lectiva. Arxius, museus i centres de divulgació i interpretació històrica	

Historia del Mundo Contemporáneo

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Trets bàsics de la societat de l'Antic Règim: concepte d' seves conseqüències econòmiques, fiscals, jurisdiccionals. El paper de l'Església. La diversitat del Tercer Estat i les formes d'ascensió social	
2	Trets polítics de la societat de l'Antic Règim: l'absolutisme	
3	L'economia durant l'Antic Règim: restes de feudalisme, el capitalisme mercantil	
4	El pensament de la Il·lustració. La crisi d'alguns il·lustrats: Montesquieu, Rousseau. La doctrina d'Adam Smith	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	La revolta nord-americana: causes i conseqüències. La independència dels Estats Units	
2	La crisi de la monarquia francesa. El problema fiscal	
3	La Revolució Francesa: les seves fases, diversitat de forces polítiques	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
4	Transcendència de la Revolució Francesa i els seus principis sociopolítics	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Ascens de Napoleó	
2	L'Imperi Napoleònic i les seves contradiccions (revolució/tirania)	
3	La Restauració	
4	El Congrés de Viena i el nou mapa europeu	
5	La Santa Aliança	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	L'origen britànic. Revolució industrial i augment de la producció agrícola. Revolució industrial i demanda mundial. Transformacions tècniques i noves fonts d'energia	
2	Principals innovacions	
3	La nova societat: la burgesia i les noves formes d'inversió i sociabilitat	
4	Els proletaris. Efectes de la industrialització i el liberalisme econòmic	
5	El socialisme utòpic i primers moviments obrers	
6	El naixement i consolidació dels primers partits i sindicats obrers. La societat de classes	
7	Marx i el marxisme. La Primera Internacional	
8	L'anarquisme. Bases teòriques i moviments organitzats	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Les revoltes de 1820, 1830 i 1848. Resultats i fracassos	
2	El sufragisme	
3	Les unificacions alemanya i italiana i les seves conseqüències a Europa	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	L'imperialisme i les seves causes. Industrialització, matèries primeres i mercats protegits	
2	Principals imperis colonials i les seves colònies. Gran Bretanya, França. Les reivindicacions alemanyes	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Causes de la I Guerra Mundial. Les aliances prèvies. Tecnologia i guerra	
2	Bàndols i etapes de la guerra. La intervenció nord-americana	
3	Conseqüències. Els tractats de pau i el nou mapa europeu	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Trets bàsics de la Rússia tsarista: autocràcia, economia dual (el camp i les grans aglomeracions urbanes). Els moviments d'oposició. L'anarquisme. Lenin	
2	L'antecedent de 1905	
3	La problemàtica de la guerra i la revolució. El primer govern i Kerenski. La revolució comunista i la seva repercussió en la Gran Guerra	
4	La guerra civil i el nou estat	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Els feliços anys vint. Creixement econòmic i primers símptomes de crisi de la democràcia liberal: Itàlia, Espanya, Portugal, Polònia	
2	La crisi als EUA: crisi de la borsa i la seva translació als sectors econòmics. La superproducció. La gran depressió	
3	La resposta a la crisi: Keynes i el New Deal. La dona i els moviments per la lluita per la igualtat	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Orígens del feixisme; aspectes fonamentals de la seva ideologia i presa del poder. El nazisme i l'estalinisme	
2	El govern de Mussolini fins al 1940. La guerra d'Abissínia	
3	La República de Weimar i la seva crisi	
4	La doctrina nacionalsocialista i l'accés al poder	
5	El govern de Hitler. Les lleis de Nuremberg i la persecució dels jueus i altres minories ètniques. La persecució per motius ideològics	
6	Les exigències territorials alemanyes abans de la Segona Guerra Mundial	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Factors que van provocar la Segona Guerra Mundial i evolució fins a l'entrada dels EUA	
2	L'entrada dels EUA i evolució posterior	
3	L'Holocaust	
4	Hiroshima i Nagasaki	
5	El paper de la resistència civil i la resistència armada durant la Segona Guerra Mundial	
6	Participació d'Espanya a la Segona Guerra Mundial i les seves conseqüències. Els exiliats polítics	
7	Conseqüències de la Segona Guerra Mundial: territorials, demogràfiques, econòmiques	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	La repartició d'Europa en dos blocs. La divisió d'Alemanya i de Berlín	
2	El Pla Marshall. La creació de l'OTAN i la resposta soviètica	
3	La Internacional Socialista i el seu significat	
4	La crisi de Corea	
5	La Xina comunista	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
6	La descolonització. Causes i conseqüències. Els casos més conflictius: Indoxina, la Índia, Algèria. La conferència de Bandung	
7	L'Orient Proper: Israel i el món àrab. El problema palestí	
8	Els nous estats dins el món bipolar. Els no alineats	
9	Cuba i la Guerra de Vietnam	
10	Independència i neocolonialisme	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	La crisi de 1973 i l'impacte en el món capitalista	
2	L'hegemonia dels Estats Units	
3	La caiguda del bloc comunista	
4	El nou mapa europeu i de l'antiga URSS	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	La política de la Rússia postsoviètica	
2	ina, la gran potència	
3	El problema de l'Orient Proper	
4	La formació de la CEE	
5	De la Societat de Nacions a l'Organització de les Nacions Unides. La ingerència humanitària i la Justícia Universal. Les ONG com a moviment polític	
6	Reptes i riscos de la globalització econòmica per a la sostenibilitat i la vida al planeta	
7	La crisi dels refugiats i les seves implicacions en la geopolítica actual	
8	Noves tecnologies aplicades al comerç i la indústria	
9	Neoliberalisme	
10	Els reptes de les democràcies actuals: corrupció, crisi institucional i dels sistemes de partits, tendències autoritàries i moviments antisistema. Escepticisme i nous populismes	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
11	Amenaces regionals i planetàries: terrorisme, crim organitzat, radicalismes, ciberamenaces i armes de destrucció massiva	
12	Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i Agenda 2030. L'emergència climàtica	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Principals conceptes de la ciència històrica	
2	Evolució de la població, cicles demogràfics i maneres de vida. Canvis i permanències en els cicles vitals i en l'organització social del món contemporani. Grups vulnerables i marginats. El paper del subjecte col·lectiu en la història contemporània	
3	L'evolució històrica de la classe treballadora i de les organitzacions obreres: experiències i conflictes en defensa dels drets laborals i la millora de les condicions de vida	
4	Anàlisi i comentari de fonts històriques i historiogràfiques	
5	Elaboració de material gràfic i mapes amb informació històrica	
6	Perspectiva històrica en les narratives sobre el passat	
7	Anàlisi comparativa dels règims totalitaris	
8	Canvis econòmics i socials en la situació de la dona al llarg dels segles	
9	El paper de la dona en la configuració d'Europa i els seus organismes oficials	
10	Consciència i memòria democràtica: coneixement dels principis i normes constitucionals, exercici dels valors cívics i participació ciutadana. Coneixement i respecte als principis i normes de la Declaració Universal dels Drets Humans. La memòria democràtica en el marc del dret internacional humanitari: veritat, justícia, reparació i garantia de no repetició	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
11	Identitat i sentiments de pertinença: reconeixement de la diversitat identitària, tolerància i respecte davant les manifestacions ideològiques i culturals i reconeixement i defensa de la riquesa patrimonial	
12	Igualtat de gènere: situació de la dona en el món i actituds enfront de la discriminació i en favor de la igualtat efectiva entre dones i homes	
13	Comportament ecosocial: moviments en defensa del medi ambient i davant l'emergència climàtica. Compromís amb els objectius de desenvolupament sostenible	
14	Valoració i respecte a la diversitat social, ètnica i cultural: tolerància i intolerància en la història del món contemporani. Defensa dels drets de les minories	
15	Ciutadania ètica digital: respecte a la propietat intel·lectual. Participació i exercici de la ciutadania global a través de les tecnologies digitals. Prevenció i defensa davant la desinformació i la manipulació	
16	Solidaritat i cooperació: els grans desafiaments que afecten el món i les conductes tendents al compromís social, l'associacionisme i el voluntariat	
17	Conservació i difusió del patrimoni històric: el valor patrimonial, social i cultural de la memòria col·lectiva. Arxius, museus i centres de divulgació i interpretació històrica	

Història i Cultura de les Illes Balears

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Introducció a la metodologia històrica Tipologia de fonts històriques: escrites, arqueològiques, orals i iconogràfiques	
2	Fonts primàries i secundàries. Ús i interpretació crítica	
3	Concepte de canvi i continuïtat Mètodes de datació i ordenació cronològica dels fets històrics	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
4	Els primers pobladors i l'antiguitat a les Illes Balears Les primeres societats humanes: cultura pretalaiòtica i talaiòtica	
5	L'impacte de les colonitzacions mediterrànies (fenicis, grecs i cartaginesos). La romanització de les Illes Balears: societat, economia i cristianització	
6	El llegat artístic i arquitectònic del món antic a l'arxipèlag. L'edat mitjana: al-Àndalus i la conquesta cristiana	
7	La incorporació a al-Àndalus: organització política, social i econòmica	
8	El Regne de Mallorca i la integració a la Corona d'Aragó. Evolució de la societat feudal: estructures de poder, economia i cultura	
9	La Germania i les revoltes populars. L'edat moderna: les Illes Balears en el context de la monarquia hispànica	
10	- Les Illes Balears durant els segles. La Guerra de Successió i les conseqüències del Decret de Nova Planta	
11	Transformacions econòmiques i socials en l'època moderna. Moviments culturals i intel·lectuals: la Il·lustració i la producció literària	
12	L'edat contemporània: transformacions polítiques, econòmiques i socials La industrialització i les primeres reivindicacions socials a les Illes Balears	
13	L'evolució política i social del segle	
14	La Segona República i la Guerra Civil: impacte en l'arxipèlag	
15	Franquisme i transformació econòmica: de l'autarquia al turisme de masses. L'Estatut d'autonomia i la configuració institucional de la comunitat autònoma	
16	XXI. Creixement urbà i turisme: impacte econòmic, social i ambiental	
17	Fenòmens migratoris i diversitat cultural	
18	Canvi climàtic i reptes de sostenibilitat a les Illes Balears. Relacions de les Illes Balears amb la Unió Europea i l'àmbit mediterrani	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Patrimoni cultural i identitat	
2	Concepte de patrimoni cultural: patrimoni material i immaterial	
3	Construcció de la identitat cultural balear al llarg de la història	
4	Patrimoni arqueològic: jaciments prehistòrics i restes romanes i islàmiques	
5	Patrimoni arquitectònic: habitatges tradicionals, cases senyoriales, fortificacions i esglésies. Manifestacions culturals immaterials: festes populars, folklore i tradicions	
6	Cultura gastronòmica: plats tradicionals, productes autòctons i influències històriques. Llengua i cultura popular Evolució històrica de la llengua catalana a les Illes Balears	
7	La literatura medieval i la seva influència en la cultura balear (Ramon Llull, cròniques medievals). La literatura popular: rondalles, cançoners i gloses	
8	Autors i obres destacades de la literatura balear moderna i contemporània. L'impacte dels mitjans digitals en la difusió i preservació de la llengua i la literatura balear	
9	Expressió artística i cultural	
10	Evolució de l'art balear: pintura, escultura i arquitectura. Estils arquitectònics predominants a les Illes Balears i la seva evolució històrica	
11	La importància del paisatge en l'art balear. Música tradicional i dansa: el ball de bot, glossadors i instruments tradicionals	
12	El cinema, el teatre i les arts escèniques a les Illes Balears	
13	Cultura popular i fenòmens contemporanis Transformacions culturals amb l'arribada del turisme i la globalització	
14	L'impacte de les migracions en la diversitat cultural de l'arxipèlag. L'auge de la cultura digital i el seu paper en la difusió de la identitat balear	
15	Influència de la música i l'art contemporani en la cultura balear actual	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
16	La cultura urbana i les noves formes d'expressió artística (grafits, festivals, moviments artístics alternatius). La gestió i protecció del patrimoni	
17	Polítiques de conservació del patrimoni històric i cultural. El paper de les institucions i organitzacions en la protecció del patrimoni	
18	La relació entre turisme i preservació natural	
19	Projectes de recuperació i restauració del patrimoni històric	
20	L'educació patrimonial i la sensibilització ciutadana. Amenaces i desafiaments en la conservació del patrimoni: urbanització massiva, canvi climàtic i massificació turística	

5. Rúbrica orientativa 1-4

Nivel	Descriptor	Uso docente
1	Inicial: evidencia incompleta o con errores de base.	Refuerzo guiado y nueva evidencia breve.
2	En proceso: cumple parte del criterio con ayuda o imprecisiones.	Feedback específico y práctica focalizada.
3	Adecuado: cumple el criterio con autonomía suficiente.	Consolidación y transferencia.
4	Excelente: domina, justifica y transfiere el criterio.	Ampliación o reto competencial.

Este documento es una ayuda de trabajo generada por Corrigiendo.es a partir de datos curriculares oficiales estructurados y de un enriquecimiento didáctico sintetizado con IA (Gemini). Revisa siempre la normativa vigente de tu administración educativa antes de incorporarlo literalmente a documentos administrativos del centro.